

8.3.2006.

FT Kari Uotila

Muuritutkimus ky

Suovillankatu 3

20780 Kaarina

www.muuritutkimus.com

kuotila@muuritutkimus.com

Köyliön kirkkosaaren pohjoisrinteen koetutkimus kesällä 2005

tutkijat Kari Uotila, Hannele Lehtonen, Mikko Moilanen ja Ulla Moilanen.

Muuritutkimuksen toteuttaman Köyliöseuran Yttilän Otta tutuksi – hankkeen osana tehtiin Köyliön kartanon pihapiirin pohjoispuolelle mahdollisen 1700-luvulla sortuneen kirkontornin paikalle kahdessa vaiheessa koetutkimuksia.

Tutkimuksista vastasi Muuritutkimus ky:n puolesta kesäkuussa 2005 tutkijat Hannele Lehtonen ja Kari Uotila ja syyskuussa 2005 Ulla Moilanen ja Mikko Moilanen.

Kesäkuussa kaivaustyö tehtiin yhteistyössä Museoviraston Satakunnan hoitoyksikön (tutkija Leena Koivisto) työryhmän kanssa lapiokaivauksena. Syyskuussa kaivaustyössä oli mukana Köyliön seurakunnan pieni kaivinkone ja Köyliö-seuran henkilökuntaa kaivausryhmän apuna.

Tutkimusten koordinaatistona ja korkeuspisteenä käytettiin Yttilän Otan hankkeen puitteissa paikalle Maanmittaushallituksen siirtämiä GPS-pisteitä.

Tutkimusalueiden sijoittelussa oli lähtökohtana tarinat kaatuneesta kirkontornista ja sen paikasta. Samoin tutkimuksien paikkaa oli rajattu sillä, että kartanon pihapiirissä kaivauksia ei toteutettu ja että alueen runsasta lehtipuumetsikköä ei tutkimusten takia laajemmin raivattu. Näillä lähtökohdilla, jotka eivät siis olleet pelkästään tutkimuksellisia, rajautui tutkimusalue kartanon pihapiirin alla olevaan rinteeseen. Kahden tutkimusalueen välissä on n. 8-9 m levyinen tutkimaton alue, jolla oli niin runsaasti nuorta ja vanhempaa lehtipuustoa, että aluetta ei yritetty raivata tutkimuksia varten.

Kaivaushavainnot kesäkuussa 2006

Kartanon pohjoispuoleisen rinteän alaosaan tehtiin 4 m pitkä ja 1-1,5 m leveä koeoja. Alue oli täysin aluskasvillisuuden ja pensaikon peittämä. Pintahumuksen alla oli sekoittunut hiekka- ja multakerros, jossa uusia rautanauvoja, uutta ikkunalasia ja posliinia ja uutta punasavikeramiikkaa. Löytöjä ei otettu talteen, koska ne tulkittiin resenteiksi. Hiekka-multakerroksen paksuus oli noin 50-60 cm. Kyseessä lienee kartanon käyttöön liittyvä melkoisen nuori täyttökerros, joka on voinut syntyä viime vuosien kuluessa. On mahdollista, että talven 2005 havainnot mahdollisista rakenteista ja metalliesineistä liittyvät tähän täyttökerrokseen.

Sekoittuneen täyttökerroksen alta tuli luonnollinen hiekka- ja moreenikerros, johon kaivaus päätettiin. Kaivausalueelle tehtiin moreenikerrokseen koekuoppa (syvyys n. 50 cm) jossa maa-aines pysyi saman kaltaisena hiekka- ja moreenimaana.

Tutkimusalueen pinta oli korkeudella + 42.30-43.00 mpy joten kuopan pohja oli korkeudella + 41.50-42.00, jolloin se on ollut todennäköisesti Köyliön järven pinnan alapuolella ennen järven säännöstelyä.

Hiekka-multakerroksen voi tulkita olevan rinteiden yläosasta valunutta tai työnnettyä maata, joka on esineistön perusteella mahdollisesti 1800-luvulta, todennäköisemmin 1900-luvulta. Vanhoja kulttuurikerroksia tai kirkontorniin liittyviä kulttuurikerroksia tai rakenteita ei löydetty.

Kaivaushavainnot syyskuussa 2006

Kartanon pohjoispuoleisen rinteiden alaosaan kaivettiin lähes etelä-pohjoissuuntainen tutkimusalue, jonka eteläosaa laajennettiin itä-länsisuunnassa. Ojan pituus oli noin 26 m ja leveys pääosin 1.5-2 m. Kaivannon eteläosassa tehtiin länsi-itäsuuntainen levennys, jonka pituus oli kaikkiaan 5 m.

Pintahumuksen alla oli puhdas hiekka- ja moreenikerros, joka jatkui ainakin 40 cm:n syvyyteen. Hiekasta ei tullut löytöjä.

Tutkitun alueen pinnan korko vaihteli + 41.70-42.30 mpy välillä ja kaivetun kerroksen pohja korkeudella noin +41.10-41.90 mpy joten sekin on ollut todennäköisesti järven pinnan alapuolella.

Koeojan lyhyemmässä osassa lähellä rinnettä oli pintahumuksen alla tumma hiekkamultakerros, jossa oli uusia rautanauvoja, kirkasta tasolasia sekä muovia. Löytöjä ei otettu talteen, koska ne tulkittiin resenteiksi. Vanhoja kulttuurikerroksia ei löydetty.

Yhteenveto

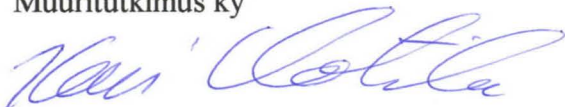
Kesän 2005 aikana tehdyissä koetutkimuksissa ei havaittu merkkejä palaneesta ja sortuneesta puisesta kirkontornista miltei kaivetulta alueelta. Joko torni on suurelta osin purettu palon jälkeen tai sitten torni sijaitsee vuonna 2005 kaivettujen alueiden ulkopuolella - käytännössä lähempänä kartanon pihapiiriä.

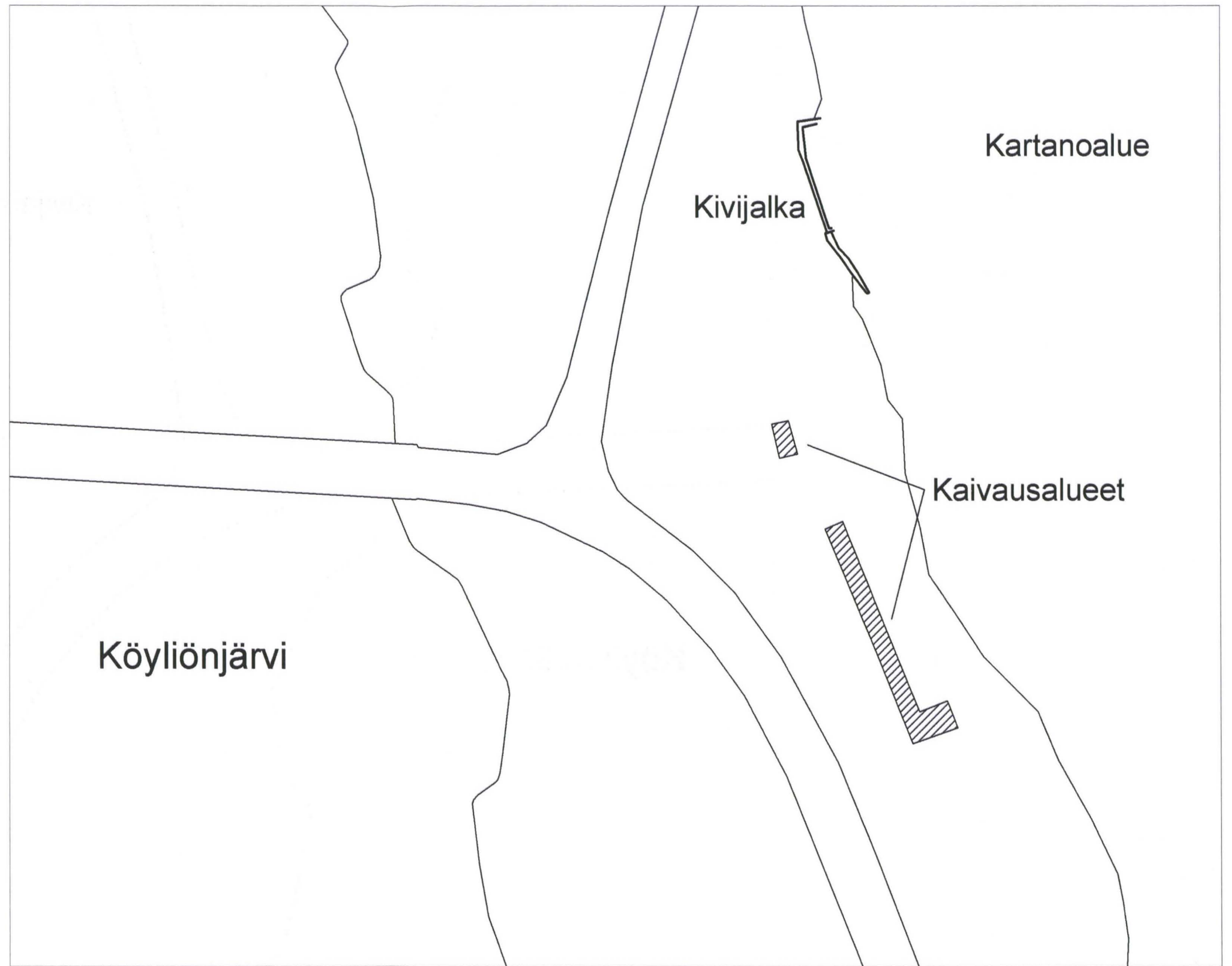
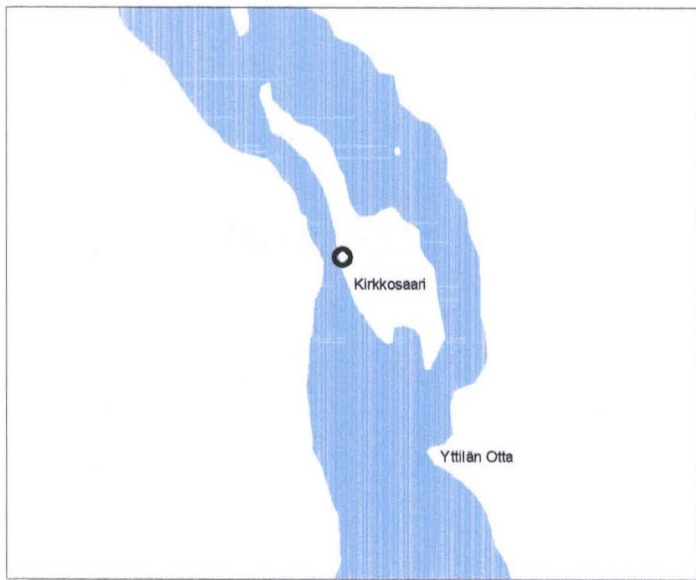
Alueella on modernin jätemaa-aineksen alla lähes kauttaaltaan hiekka- moreenikerros, jonka voi tulkita paikalla luontaiseksi järven rannan kerrokseksi.

Liiteenä kartta nro 1 tutkimusalueiden sijainnista.

Kaarinassa 8.3.2006

FT Kari Uotila
Muuritutkimus ky

<p>KÖYLIÖ Kirkosaari K. Uotila, H. Lehtonen, M. Moilanen ja U. Moilanen 2005</p>	<p>Yleiskartta. Tutkitut alueet. Kirkkosaaren kadonnut kirkontorni. Mk 1:500</p>
<p>MITTAUSDOKUMENTOINTI Janne Hymy, Markus Kivistö, Tuja Väisänen</p>	<p>MUSEOVIRASTO, RAK. HIST. OSASTO Kartta 1 Piirtäjä: Janne Hymy</p>